

Jødetragedien

Nazistenes holdning

Av Arne Chr. Berg

Tyskernes og nazistenes jødeaksjon i oktober og november 1942 er vel det tristeste kapitlet i okkupasjonstidens historie. I et innlegg her 7.9. gjør J. C. Stridsklev et iherdig forsøk på å framskrive Quisling og hans tilhengere hovedskyldne for den store tragedien.

Sant nok har man vel ved nærmere ettersyn funnet at Quisling ikke selv sto bak den. Initiativet var nok her i hovedsak på tysk side. Likefullt protesterte han nå, så vidt vi vet, ikke. Tvert imot kom han i skrift og tale med en rekke hatske utfall mot jødene, utfall som vel helst måtte oppfattes som bifall til Hitler-tyskernes handlemåte her som så ofte ellers. Stridsklevs påstand om at NS-medlemmene ikke hadde større fordommer mot jødene enn mange andre i vårt land, karrøomme en viss sannhet, dessverre. Men det blir vel likevel et svalg mellom en slik holdning og det å gå så hardt til verks mot jødene som det SS gjorde — med mer eller mindre høylyt bifall fra NS-hold.

At NS-medlemmer i Oslo skulle ha tatt så «samvittighetsfullt» vare på jødene formue, er vel i det minste lite kjent og virker ikke helt troverdig. I hvert fall endrer det ikke mye, om det overhodet var tilfelle, på det faktum at NS' offisielle «holdning» var ytterst fiendtlig overfor jødene, mildt sagt.

Stridsklevs påstand om at både «biskop» Frøyland og «biskop» Zwilgmeyer protesterte, endrer vel heller ikke stort på helhetsinntrykket her. Når vi setter «biskop» i anførsel, hva Stridsklev jo ikke gjorde, er det fordi begge de to var utnevnt av Quisling og følgelig ikke blir stående som biskoper i Den norske kirke, like lite som andre NS-oppnævnte embedsmenn blir det. NS-bispene fikk da også under okkupasjonstiden svært liten kontakt med landets menigheter.

Protestene mot den brutale trakasseringen av jødene, «die Endlösung», til tross, var både Frøyland og Zwilgmeyer «ihuga» NS-talsmenn. Frøy-

land hevdet i en radiopreken 1.11.42 bl.a. at førerprinsippet nok lå kristendommen nærmest. Zwilgmeyer sa bl.a. at «Quisling er sendt oss av Gud». Med det ga de uttrykk for et syn som satte dem i en sterk motsetning til det store flertallet både i kirkefolket og i folket ellers.

Når Stridsklev i tilknytning til protestene fra disse to hevder at «Protestene fra den andre delen av Kirken kom heller sent og til fell adresse», er det direkte misvisende. Under alle omstendigheter var jo «den andre delen av Kirken» det store flertallet. Det er nok bare å antyde at av landets drøye 700 prester var det bare ca. 60 som stilte seg mer eller mindre lojalt til NS-styret. Mange av dem som mer høylyt gikk imot, fikk bøte for det med avskjedigelse og fengsling. Quisling selv anså biskop Berggrav som sin argeste motstander.

Ventellistene

Uheldige planer

Av Arne Christian Tysland, kirurg ved Statens senter for Ortopedi

Ventellistene ved aydelinger som tar seg av lidelser i skjelett og bevegelsesapparatet, hører til de aller lengste. For oss som arbeider i nært samarbeid med de fleste av landets sykehus for å gi pasientene best mulig tilbud innenfor dette feltet, blir det meget spennende å følge helseministerens utspill i tiden som kommer. Ved statens sykehus venter pasienter på enkelte typer ortopedisk behandling i mer enn tre år. Vi klarer ikke å oppfylle ventellistegarantien med nåværende ressurser. I den senere tid har det nok vært stort påtrykk på fylkene for at statens sykehus skal overta pasientgrupper hvor ventellistegarantien er utløpt.

Sykehusenes økonomiske evne til å oppfylle sykehuslovens krav til behandling er sviktende på grunn av pålagte besparelser. Ved de fleste av landets sykehus er det i dag underbe-

Hva kirkeasyl er